SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2879

av Ulrika Heie (C)

Urholkning av äganderätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äganderätten inte får urholkas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av klara och tydliga ersättningsregler och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skötselavtal ska finnas när naturreservat inrättas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommersiellt missbruk av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den enskilda äganderätten måste vara starkt grundlagsskyddad och måste respekteras, eftersom den utgör grunden för jord- och skogsbruk. Eftersom dessa näringar har stor betydelse även för förädlingsindustrin i Sverige är äganderätten en grund för välstånd på landsbygden men också för hela Sverige. När riksdagen behandlade miljöbalken var man medveten om att lagen innehöll allvarliga oklarheter när det gäller både äganderätten och ersättningsreglerna i en mycket central lagstiftningsfråga, vilket också Centerpartiet var starkt kritiska till. Det är nödvändigt att ett förtydligande av lagstiftningen sker i syfte att äganderätten även i fortsättningen skall ge ett starkt skydd – samtidigt som det inte får förhindra de åtgärder som är motiverade på grund av skyddet av miljön. Detta bör ges regeringen till känna.

Full ersättning vid intrång

Om intrång ändå måste göras skall den grundläggande principen vara att markägaren skall ha full ersättning. Kravet på klara och tydliga ersättningsregler är ett måste och kompensation skall utbetalas för begränsningar av pågående markanvändning som är att betrakta som mer än bagatellartade. Detta bör ges regeringen till känna.

Skötselavtal för ökad mångfald

Grunden för svensk naturvårdspolitik ska vara en mångfald av brukare i kombination med en rätt hanterad allemansrätt – inte naturreservat. Närhelst ett förslag läggs fram om naturreservat eller andra intrång på äganderätten glömmer man att det är ägaren som skött om naturområdet på ett sådant förtjänstfullt sätt att det blivit det unikum man vill slå vakt om. Staten måste inse och erkänna att det är ägaren och brukaren som i de flesta fall är den bästa förvaltaren med kunskaper på området och erfarenhet att även fortsättningsvis förvalta sina ägor utan intrång i brukanderätten. Om några restriktioner inrättas för att skydda speciella områden så måste det finnas skötselavtal framtagna där markägaren mot rimlig ersättning kan stå för den fortsatta förvaltningen. Detta bör ges regeringen till känna.

Viktigt att allemansrätten inte missbrukas

Det finns tillfällen då tolkningen av allemansrätten sätts på prov. Ett sådant tillfälle är när det inte ställs krav på att organiserat friluftsliv av betydelse skall meddelas markägaren. Centerpartiet anser att utgångspunkten skall vara att även markägarens intressen skall ges utrymme vid tillåtelse av organiserat friluftsliv, att en förutsättning för organiserat friluftsliv i kommersiellt syfte skall vara att ett avtal har slutits med markägaren. Detta bör ges regeringen till känna.

Ulrika Heie (C)